

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Nasega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Jugoslovanska ideja in Slovenci. — Enqueta o slovenskem gledališču v Ljubljani. — Rumunske kmetske revolte. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. — Gospodarstvo. — Prosveta: Kritično pismo. — Socialno gibanje. — Podlistek: Pravljica o skopem kralju Bin-nirudu. — Kraljica na Mirasanu.

Jugoslovanska ideja in Slovenci.

Dr. H. Tuma. — Gorica.

I.

Eno najzanimivejših, ako ne najvažnejših vprašanj v Evropi je vsekakor jugoslovansko vprašanje. Rešitev tega vprašanja je predpogoj rešitvi drugih vprašanj, o katerih se sicer zdi, da so na prvem mestu, ker se tičejo razvoja velikih evropskih narodov in so zato bolj znana širšemu svetu. Pokazati hočem, da je od rešitve jugoslov. vprašanja odvisna cela vrsta drugih vprašanj, zlasti vprašanje Velike Nemčije in Velike Italije. Velike skupine, ki so pri tem najbolj zainteresovane, nemška in italijanska, imajo poglede preveč vprte v najbližje svoje imperijalistične interese, tako da puščajo izpred oči jedro, od katerega je izključno odvisna rešitev teh velikih vprašanj.

Gibanje med Jugoslovani je v najtesnejši zvezi z gibanjem v Italiji in na Ogrskem, ker gre za tem, da se skupno upremo navalu prodirajočega nemštva. Nemčija prodira danes na jug in na jugoiztok. Masa in moč ruskega narodnega telesa je preogromna, da bi Nemčija mogla prodirati naravnost proti vzhodu. Proti vzhodu in proti Rusiji je Nemčija že zadela na prirodne svoje meje in na tej strani je zanjo pereče samo vprašanje germanizacije Gornje

Šlezije, Poznanjske in poljskega dela Prusije, a to ni več svetovno vprašanje, in zato je že izgubilo nekdanji veliki interes. Nemčija je s svojo ogromno močjo stopila na tilnik Avstriji, in zdaj je njeno glavno vprašanje: Kako in kedaj da prodre? V prvi vrsti je torej avstrijska država odločena, da se upre temu navalu. Ali zaeno je življensko vprašanje za napredujočo in vstajajočo Italijo: Ali bo pustila, da Germanija prodre do Adrije, ne da bi sebi zagotovila že sedaj nele svojih mej, ampak tudi odprta vrata za potrebni razvoj na Adriji? Germanija in Italija se bosta srečali na Adriji in na Balkanu preko sedanjega avstrijskega ozemlja.

To se tiče v enaki meri tudi Ogrske, ker je močna Ogrska mogoča samo tedaj, ako ima odprta vrata do Adrije. Ona ima gotovo zgodovinsko pravico do Dalmacije, kakor si tudi Italija prisvaja neke pravice na velik del stare Ilirije.

Nemški, italijanski in madjarski interesi se torej dotikajo na Adriji in v deželah ob Dravi in Donavi in Balkanu. Vsa ta preporna ozemlja so zasedena po Slovanih, na severozapadu od Slovencev in Hrvatov, na jugoiztoku od Srbov in Bolgarov, na jugu od Albancev; vse to so čvrsti, bujno se razvijajoči narodi, ki se pojavljajo na tleh razmajane, umirajoče turške države. Samo vprašanje časa je, kdaj pogine nekdanji turški velikan, in da ostane čez njega odprta pot v Azijo. Zato se mora nemški, italijanski in madjarski imperijalizem baviti z vprašanjem, kako pridobiti zase narodne skupine, ki imajo v lasti balkanski polotok vse od severnega Podravja. Nemčija je že danes vele-sila in ogromna država s svojimi 60 milijoni prebivalcev ter nastopi z vso svojo

močjo ofenzivno, Italiji pa se je treba pri vsem njenem napredku ozirati na premoč germanske svoje protivnice, a še bolj je treba mali, šele dvigajoči se Ogrski, da se zaveda svojega defenzivnega položaja. Velika Germanija se bavi z vprašanjem, kako bi se približala slovanskim skupinam, ker jih smatra svojim plenom, ali Italija in Ogrska se morata baviti s tem problemom. Resnica, Avstrija kot država ima večji interes na Jugoslovanih, ki prebivajo v njenem okviru ali najbližem sosodstvu, kot pa Nemčija, Italija in Ogrska, ali Avstrija se ne bavi resno z odnošaji Jugoslovancov, temveč vodi med njimi zastarelo diplomatsko igro. Zato je danes aktualnejše vprašanje zbližanja Jugoslovancov z Italijo in z Ogrsko. Istodobno pa so v najtesnejši zvezi s tem vprašanja Velike Hrvatske, Velike Srbije, Velike Bolgarske in neodvisne Albanije in se spreminjajo v vprašanja Velike Srbije kot Jugoslovanskega Pijemonta, Velike Hrvatske v okviru Velike Avstrije in Albanije pod varstvom Avstrije in Italije.

Nekam nejasen pri vseh teh vprašanjih je položaj narodne skupine Slovencev. Slovenci smo oni jugoslovanski narod, ki zavzema najbolj izpostavljeni in zato najvažnejši položaj.

Slovenci stanujemo v kotu, ki ga dela severna Adrija, Alpe in Drava. Dotikamo se na jugu in vzhodu Hrvatske in Ogrske, s severa nas pritiska nemštvo, a z zapada italijanstvo. Poraz slovenskega naroda od Nemštva odpira Germaniji pot do Adrije, a njegov poraz od Italijanov odpira Italiji pot na Balkan. Povdarjam s tem čudno dejstvo, da se v zainteresovanih krogih pušča vprašanje, kaj je s Slovenci, povsem na stran. Ali je temu vzrok mišljenje, ki ga navaja hrvatski politik dr. Tresić-Pavičić v listu „L' Italia all' Estero.“ v članku „Drang

Pravljica o skopem kralju Bin-nirudu,

kot jo je zapisal rajnki Dragotin Kette.

Bin-nirud, kralj devete dežele, je slonel nekega dne na oknu svoje palače. Pod oknom pa sta se pogovarjala dva deveto-deželana. „Kaj dela naš kralj?“ — „Jé, brate, jé.“ — „Ah, Asur, da bi bil jaz enkrat pri njegovem obedu!“ — „O Idil-ili, kaj ti želiš...“ Bin-nirud pa je bil zelo skop. In da bi se pač nikomur več sline ne cedile po njegovem obedu, je povabil Idil-ili k sebi. In posadil je Idil-ili vis-à-vis. In prinesli so kralju dehteče divjačine, a Idil-ili ničesar.

„Izborna divjačina, ne-li, Idil-ili?“

„Unikum v celem carstvu“, je dejal ta, pak si mislil: „Kralj se ne šali zastonj.“

Dalje prineso kralju najslajših testenic.

„Niso li sladke testenice?“

„Oh, kar sprijemljejo se mi ustnice, svitli kralj, sam Ormuzd jih je pekel.“ Menil pa je Idil-ili: „Šala ne bo zastonj.“

Prineso pa tudi sladkih vin, ne malvazije, ne vivodincea, ne ljutomercana, ampak, ah, če ga ne piješ, ga itak ne poznaš, a če ga piješ, to pozabiš pijoč na njegovo ime.

„Nisi še takšnega pil, kaj?“

„Ariman me končaj, če sem ga. Za sto let mi podaljša življenje.“

„A zdaj pojdi, brate, izpolnil sem tvojo željo.“

Idil-ili je zijal od presenečenja, a zijal je še potlej, ko je prišel na cesto. In vpraša ga Asur: „Idil-ili, kaj zijaš?“ Oni pa se je zavedel in dejal: „Brate, še zdaj se mi sline cedijo po kraljevem obedu...“

Kraljična na Mirasanu.

Bil je nekoč kralj, ki je jezdil od jutra ob severnem zalivu proti Kraljevdvoru. Leto se je na gibalo h koncu. Zrak je bil težak, in nebo sivo kot je pogosto ob tem času.

Steza, po kateri je kralj jezdil, se je vila čez valovite brežne travnike. Tuintam so gledali jelševi grmi izza ostrice, in tik poti so se tako zgnjetli, kot bi radi videli, kdo jezdi mimo. Tiščali so celo čez pot, tako da je bilo kralju težko peljati skozi svojega konja.

Letni čas je bil pozen, listje se je obletelo in vse življenje je umrlo na travniku in v gozdu. Na tleh je ležalo poletno listje, blede in velo, in od dolgega jesenskega dežja je bilo stisnjeno v umazano odejo, pod katero so pajki in polži spali zimsko spanje.

Sivo in megleno je bilo vse naokoli, in kralj si je mislil: „To ni lepa pot za kralja, da bi jezdil po njej.“ — Ali vprav nad njim ob močvirni brežni poti, skoro tik na robu se je dvigal lepi holm, Jelenjak.

V vzhodu ga je obpasoval čisto rmen pesek, potem se je dvigala navpično gola gorska stena, na njej se je vila vrsta višnjevo zelenih smrek okoli ozkega čela. Višje gori se je drobilo kamenje, posejano od drobnih, bleščečih se ploščic, potem je prišla vrsta brez z belimi debli in rdeče-rjavimi vejami, potem zopet peščen rob. Ali vrhu peska se je vzdigal breg z mogočnimi, golimi, sivordečimi pečinami, gori do temno-zelenih hoj, ki so rastle goste in čvrste po ravnem vrhu. — Ali kralj ni imel veselja nad tem, da je tako blizu lepemu holmu, ker so se valile megle čez gorsko steno, kope oblakov so visele nad njim, iz vseh kotlin in lesov se je dvigal siv, moker dim. In tako je prišlo, da se je pisani Jelenjak kralju ravno tako siv zdel, kot vse drugo.

Kralj je globoko vzdihnil, ko je jezdil skozi jelšev goščo, ki je sipala nanj in na konja gosto, velike kaplje.

Nenadoma je postal tako otožen, ko je jezdil, kot še nikdar ni čutil take žalosti. „Tako se mi zgori vedno“, je mislil, „vse je sivo in

nach Süden"? In, jeli to mišljenje gotovo dejstvo za vsakogar? Dr. Tresić zastopa v svojem članku direktno mnenje, kot da je slovensko vprašanje že rešeno v smislu, da se Slovenci ne morejo obdržati niti proti Germaniji, niti Italiji, in da samo še preostaja vprašanje, kako naj se podeli ta neznatni slovenski narodič, ki navidez nima nikake življenske moči.

Pri aktualnem razpravljanju tega vprašanja smo tudi Slovenci sami krivi, da nas vsakdo prezira in ne ceni, ker so se momentano naši politični voditelji zagrizli v malenkostna notranja vprašanja, ter so slepi in gluhi za ves svet, ki jih okroža. Ali hipni, politični nastop poedinih političnih osebnosti nikakor ne opravičuje zaključka, da slovenski narod ne pride resno v poštev pri reševanju jugoslovanskega vprašanja, oziroma vprašanja zblizanja Slovanov z Italijo in zblizanja Slovanov z Ogrsko. To vprašanje se ne more presoditi po dnevi, danes zares malenkostni politiki, nego, ako se hoče presoditi važnost Slovencev, se treba ozirati na naš zemljepisni položaj in naše socijalno, narodnostno in kulturno stanje.

Jasen pogled na dejanski položaj in na razvoj v bodočnosti ovira danes največ historizem, in to tem bolj, ker se neguje več ali manj dogmatično in pedantno. Ustvarjeni so nekateri pretirani pojmi o slavni zgodovini Italijanov, Hrvatov, Srbov, Magjarov, in trdi se, da Slovenci nimamo niti zgodovine. Ako je zgodovina samo ono, kar je napisanega, potem Slovenci zares nimamo dosti zgodovine. Kar se je o nas do danes napisalo med Nemci, Italijani, Magjari, je skoro toliko kakor nič. Do danes je zgodovina več ali manj zgodovina poedinih mož, zgodovina junakov. Zgodovina Magjarov obstoji iz imen od Arpada do Košuta, zgodovina Hrvatov od Tomislava do Zrinjskega, italijanska zgodovina iz neštetihih slavnihih rodbin. Slovenci imamo samo nejasnega kralja Sama, pa še za tega pravijo, da je bil priseljeni tujec, Frank, ki je za kratek čas vstanovil vseslovansko državo. Ko bi zgodovina bila samo zgodovina junakov, potem bi se Slovenci morali zares udati mišljenju dr. Tresića, da nismo nikdar pravzaprav niti obstajali, ter da tudi danes samo životarimo. Ali danes se nauk o zgodovini razvija v popolnoma drugem tiru. Zgodovina je kot historia naturae zaeno tudi historia humanitatis. Moderno razumevanje zgodovine prodira zmagovito, in to v smislu, da je bistvo zgodovine slikanje življenja ljudstva, razdeljenega po rodovih, plemenih in narodih. Moderna zgodovina ne izvaja več posledic iz okolnosti, ali so bili v tem in tem kraju slavni kralji in junaki, temveč preiskuje fiziološki in biološki življenje ljudi, in iz konstatiranja socijalnega, ekonomskega in kulturnega življenja dela zaključke o moči in značaju, torej tudi o razvoju dotičnega plemena.

deževno, kamor pridem. Če se vozim po morju, vstane megla, da ne vidim roke pred očmi, in če jezdim ponoči zunaj, se skriva luna v najtemnejše oblake, samo da ji ni treba meni svetiti."

"Zdi se mi, če bi se peljal proti nebu", je dejal kralj, "da bi vse zvezde ugasnile, predno bi tja prišel."

"In tako je z vsem, česar se lotim", je zaklical in stisnil pest. "Drugi kralji se deležni blišča in časti in slave in sijaja, jaz pa sem pravi deževni kralj. Če le pomislim na upor, mi že velik del dežele odreče pokorščino. Starim kraljem se je godilo drugače, ti so sedeli v Slavini in vladali celo kraljestvo. Tam je bilo seveda vseč kraljevati."

"Bog je pač tako namenil, da se mi zmirom godi tako", je rekel zase.

Ali zaeno se je boril zoper to in hotel verjeti. Ustavil je konja in čakal na ptičje žgolenje. To bi mu bilo znamenje, da se je motil.

Ali nebo je bilo gladko in sivo, in gora zavita v meglo, in vsi tiči so šli odtod. Edini glas, ki ga je bilo slišati v tej močvirni okolici, je bil tihi šum vodenih kapljic, ki so spolzele tako daleč po jelševih vejicah, da se niso mogle več držati, temveč so padle na tla.

S tega gledišča pa imamo Slovenci istotako slavno ali neslavno preteklost kot Hrvatje, Srbi, Magjari, Italijani, Nemci. Slovenci zavzemljemo, kar opazi vsakdo na prvi pogled, enega od najlepših položajev v Evropi, mi smo prag s severa na jug in z zapada na vzhod in, če se ne motim, je veliki Napoleon, ustvarivši Ilirijo, rekel, da je "Ilirija prag Evrope." Napoleon je ustanovil Ilirijo kot železen klin med Germanstvom in Latinstvom in on je bil prvi, ki je poklical Slovence k narodnemu življenju, kar priča krasna oda prvega našega pesnika Vodnika: "Napoleon reče: Ilirija, vstan! Vstaja, vzdih, kdo kliče na dan?"

Enqueta o slovenskem gledališču v Ljubljani.

"Naš List," kot edino neodvisno glasilo na Slovenskem, motri vse naše kulturno, gospodarsko in politično gibanje z višjega, splošno narodnega stališča, ker ni vezan na nobeno stranko. "Naš List" išče povsodi resnico ter obeno korist ter ni vezan po tezi se za koristi posameznih političnih skupin ali pa za ugled kakšnega polit. voditelja že a priori, naj si bo v istini stvar taka ali taka. — Radi tega je "Naš List" tisto torišče, kjer lahko pove vsakdo svoje pošteno mnenje brez ozira na desno ali levo; razmotrivati hočemo tako vsa javna vprašanja in upamo, da bomo dosegli na ta način gotovo mnogo pozitivnih uspehov.

Na dnevnem redu je sedaj vprašanje o slovenskem gledališču v Ljubljani. Odkar se je začela v dež. zboru kranjskem obstrukcija klerikalcev in odkar se je pozneje pojavilo veliko gibanje za splošno in enako volilno pravico, stopila je pri nas v javnosti politika in samo politika v ospredje ter vrgla vsa kulturna vprašanja takorekoč s pozorišča. Kulturno vprašanje je važnejše nego politika, ki zaide mnogokrat lahko na prostaški nivo ter vzbuja v ljudstvu slepe strasti. Dvigniti hočemo zopet kulturno zavest in zato smo se odločili v "Našem Listu" napraviti enquetu o slovenskem gledališču. Vprašanje slovenskega gledališča v Ljubljani je splošno narodno ter se ne tiče le ljubljanskih ljubiteljev Talije. Kaj je narod brez gledališča?! Kaj je dramatična literatura brez odra?! Kaj je slovestvo brez drame?!

Slovensko gledališče stoji že nekaj časa v akutni krizi. Vprašanje, kako je rešiti, je zelo zamotano v umetniškem pogledu, še bolj pa z ozirom na finance. Slov. gledališče je odvisno

In kralj je vedno bolj povešal glavo.

"Rad bi videl nekaj, kar je rdeče kot ogenj", je dejal. "Nekaj črnega kot vran bi rad videl, kar je v globini svetlo kot zlato, slišal bi rad čisto petje in zveneč smeh."

Zopet je pogledal naokoli, ali nič se ni spremenilo, in zapazil je, da celo sicer tako blesteča se reka teče danes tako kot noč med bičjem.

Tedaj je bil tako pobit, da se mu je zdelo vse, kar je bilo njegovega, grdo in brez vrednosti. Na svoj lepo zidani kraljevi grad je mislil tako, kot da je uboga oglarska kočura. Vse njegove zmage so se spremenile v pobitja, in vsi njegovi podložniki so se mu zdeli nizki lopovi ali revni berači.

"Ali vse to bi še pozabil," je mislil, "če bi le kraljice ne imel. To je najhujše od vsega. Že tako je dovolj težko življenje, ne da bi mi bilo treba še misliti na soprogo. Skrbi, ki jih imam s kraljevstvom, so tako velike, da nimam mirne ure. In vendar zahtevajo ljudje od mene, naj si naložim novo breme."

Kralj je bil namreč zaročen z neko slovansko kraljevo hčerjo, in to je bila bogata in mogočna princesa, ki je imela biti njegova kraljica, a nesreča je še hotela, da so jo s kraljem že zaročili, ko je bila še otrok.

od dobre volje polit. strank in tako od polit. položaja. To je treba predrugačiti.

Pozivljamo torej vse Slovence, ki se zanimajo za narodno prosveto, naj pojasnijo svoje mnenje o tem važnem kulturnem vprašanju ter pošljejo odgovore na sledeča vprašanja na "Uredništvo Naš List v Ljubljani". Vprašanja so sledeča:

1.) Kako je dvigniti slov. gledališče v umet. pogledu?

2.) Kako mu je gmotno zagotoviti obstoj?

Odgovori naj bodo kratki in jedrnat. Priobčeli jih bomo če le mogoče doslovno. Upamo na vsestransko, veliko udeležbo.

* * *

I.

Da se slov. občinstvu vzbudi zanimanje za enquetu, priobčujemo že danes par mnenj, ki smo jih prejeli privatnim putem.

Gosp. I. R., slov. književnik in kritik nam piše:

Umetniško vprašanje slovenskega gledališča je vsaj za me važnejše nego finančno. Finance so stvar finančnikov.

Slov. gled. v Ljubljani je narodno gledališče, poleg tega pa še edini hram, kjer stoluje slov. Talija. Važno je torej predvsem, da vlada v njem v resnici slov. drama. Dosedaj je to bilo le deloma. Prejšnji intendant gosp. Govekar je uprizoril sicer vse svoje narodne igre, poleg tega tudi par drugih del slov. dramatikov. Sedanji intendant g. Juvančič je spravil na oder Cankarjev "Za narodov blagor" in pa Nučičevo dramatisacijo "Antonio Gledjevič." Dasi je res, da je slov. dramatična književnost uborna, vendar bi se našlo še marsikaj, kar bi bilo za oder, dasi ni vse dovršeno. Jurčič, Vošnjak, Medved, Funtek itd. so vendar nekaj spisali, Borštnikov narodni igrokaz je tudi pozabljen. Intendanca naj bi stopila v ožjo zvezo z avtorji. Izmed modernih jih je nekaj že pisalo tudi dramatično (Cankar, Zofka Kvedrova, Kristan itd.), vendar pa bi pisali mnogo več, če bi jih kdo vspodbujal ter če bi bile tantieme drugačne.

Slov. gledališče mora vedno zasledovati kulturne cilje. Gledališče ni za to, da bi se ljudje le zabavali pri burkah in harlekinadah, nego treba je, da vpliva umetniško in vzgojevalno. Sem za to, da se goji narodna igra, ali biti mora taka, da ima estetično vrednost, ne pa da vbije v občinstvu še tisto malo okusa, ki ga ima. Nevarnost je potem, ko se naveliča sirovosti, ki se mu nudijo v gledališču, da zahteva še hujše paprike. Slednjič je zrelo le še za variete in cirkus. Ako že nimamo dobre narodne igre, gojimo sorodno, slovansko. Da je mogoča tudi dobra narodna igra, se dokaz Poljaki. Posezimo v poljsko literaturo!

To so zato tako uredili, da kdo drugi ne pride in mu je odpelje, a sedaj se je kralju zdelo, da bi jo mnogo raje izgubil.

Že izza poročnega dne je stanovala kraljica na nekem malem, skalnem otoku, ki je ležal v severem zalivu prav nasproti Kraljevdvora, in se je imenoval Mirasan. Tam so zgradili kamenit stolp, da bi vzrasla v dobrem varstvu, dokler ne pride toliko v leta, da bi jo mogel njen soprog odpeljati na svoj dvor.

Kralj pa je ves ta čas sedel doma v svojem kraljestvu, in videla se nista nikoli. In čeprav je kralj dobro vedel, da je kraljica že vzrasla, in so ga mnogi spominjali nato, da bi jo moral zdaj peljati na svoj dom, se vendar ni mogel osrčiti, da jo vzame k sebi.

Izgovarjal se je s slabimi časi, češ, da je upor, in letom za leto je pustil kraljico v sivem stolpu s par starimi ženami, ki so ji stregle in svoj živ dan ni videla nič drugega kot sivo reko.

Sedaj je bil slednjič na potu, da gre po kraljico. Ali ko je tako mislil na njo, ga je obšla taka nejevolja, da se je ločil od svojega spremstva, da sam jezdi in se nemoten uda svojim skrbem.

Pri nas dajo premalo slovanskih stvari. Ne zahtevam to v imenu obrabljene slov. vzajemnosti, nego v imenu umetnosti. Poljska drama nam je razen „Karikatur,“ neznana, češka in ruska domalega tudi; Hrvati imajo tudi že nekaj. Slovence čita lahko nemško moderno dramatiko in nemške prevode francoskih in ital. del, slovanskih pa ne more, ker niso v prevodih na razpolago, slov. jezik pa razumejo le izvoljenci. Ob slov. delih bi se naučili domači avtorji mnogo več kot ob tujih, ker slovanska duša je naši sorodna. To velja zlasti za moderno psihol. dramo. Tudi občinstvo bi umevalo bolj kot pa n. pr. Ibsena.

Rumunske kmetске revolte.

V Rumuniji, sosednji kraljevini, ki leži na jugoizhodu našega cesarstva ob Črnem morju in meji na Sedmograško, so zadnjih štirinajst dni divjali strašni nemiri. Razjarjeni kmetje so pokončevali polja, pustošili in zažigali graščine, da se maščujejo z mečem in puško za krivico, da imajo bogati veleposestniki vso zemljo v rokah, a kmetje so brezdomovinci. Sedaj se je sovražno gibanje, naperjeno proti krščenim in nekrščenim pijavkam kmečkemu stanu, že malone poglelo, škoda, ki so jo povzročili kmetje, znaša okoli tri sto milijonov kron.

Ta kmečki punt je bil le naravna posledica neznosnih razmer. Na Rumunskem ima 4171 veleposestnikov polovico vse obdelane zemlje v svoji lasti. Skoraj vso to zemljo imajo v zakupu židje, ki jo morajo od njih jemati kmetje v najem, in od katerih zahtevajo židje 30—100% čistega dobička, ter ni čuda, da je kmetom kri zavrela.

Sprva je bilo gibanje agraričnega in protizidovskega značaja in se je začelo v zgornji Moldaviji, tik ob bukovinski meji. Sprva so kmetje pustošili samo od židov naseljena mesta. A nemiri so rasti in se širili, kmetje so začeli pleniti hiše in zaloge žita bogatih zakupnikov. Vlada je preplavila Moldavijo z vojaštvom, pobila glavne upornike in kolovodje ter napravila mir. A že so se začele revolte na drugem kraju kraljevine, v Valahiji, in sicer v mestu Aleksandriji, kjer je del v službo poklicanih rezervistov plenil trgovine in začel s požigi in ropanjem. Že drugi dan so nastale pravcate roparske bande, ki so se vlačile po okrajih in vse razdejale in vpepelile, kar jim je bilo napoti. Na njihov poziv so se jim ponekje pridružili kmetje in kmalu je bilo pol dežele v ognju, gorele so vasi in mesta.

Nemiri so bili združeni z najstrašnejšimi grozovitostmi in so dobili anarhistični značaj, ter je nedvomno, da so bili skrbno pripravljani in organizirani. Po vaseh so se prikazovali ljudje, deloma na konjih, deloma na vozeh, ki so širili geslo revolucije od kraja do kraja. Skoro vsi so dejali, da so dijaki, ki so slepili kmete z bajkami o

Prišel je ven izmed jelš in je jezdil čez prostran travnik. Ako bi bilo poletje, bi bil tu videl velike čede krav in ovc, ali sedaj je bilo popolnoma zapuščeno, in nič drugega ni bilo videti, kot razkopano zemljo in popasene holme.

Bil je hraber mož, in da je bila kraljična ujeta in zaprta v začaranem gradu, zastražena od velikanov in zmajev, bi jezdil naravnost tja in jo osvobodil. Sedaj pa je hotela nesreča, da je sedela v dobrem varstvu v svojem stolpu in čakala nanj, in nikdo na vsem širokem svetu mu je ni maral ugrabiti.

Grenko je obžaloval, da je že poročen ž njo.

„Vse, kar je velikega in ponosnega in lepega, mi je zabranjeno“, je rekel. „Še to mi ni usojeno, da bi si sam priboril svojo ženo.“

In jezdil je počasneje in počasneje, ker pot je tekla po strmem klancu navkreber, in pod njim se je začenjala dolga cesta proti Kraljevdvoru.

S holma je videl kralj razločno mali otok, Mirasan, pred seboj, kjer je sedela in čakala njegova kraljica.

Videl je, kako se je razprostiral pusto sredi črnega zaliva, videl je sive obkope nad

ljudskem knezu Štefanu Velikem, ki je v svojem testamentu zapustil kmetom vso zemljo, kar pa vlada prikriva. Drugod zopet so govorili, da je cesar Trajan dal ta ukaz, pravili so, da je kralj umrl in kraljica zapovedala, naj se vzdigne revolucija, da kmetje dobe vso zemljo v last. Zato naj vse razrušijo in upepele, a vojakov naj se ne boje, ker so to njihovi bratje in ne smejo streljati nanje. Na ta način so nahujskali neuke množice, ker drugače je kmetstvo ljudstvo na Rumunskem miroljubno, a bilo je predolgo podjarmljeno in z nogami teptano. Letošnja ostra zima, zaradi katere ni bilo mogoče pričeti poljskih del, je izbruh pospešila.

Ko je bila takorekoč preko noči vsa dežela v ognju, je uvidela vlada resnost trenutka, in zato je izdal kralj Karel manifest na narod, v katerem obljublja najobširnejše reforme kmetškega vprašanja.

Politični pregled.

Dr. Edvard Gregr češki državni in deželni poslanec, ustanovitelj mladočeške stranke, je nenadoma umrl v visoki starosti 80 let dne 2. t. m. na svojem posestvu. Po svojih političnih nazorih je bil meščanski demokrat, vse njegovo življenje je bilo posvečeno boju za narodno in kulturno blagostanje Čehov. Rodil se je l. 1828, vstopil v deželni zbor l. 1861. Na neštivilnih shodih je znal vdihniti narodu nacionalno zavest, ljubezen do lastne individualnosti in lastnega jezika, bil je najpopularnejši češki ljudski govornik. Umrl je Gregr vsled žalosti in bolesti zaradi obrekovanj, s katerimi so ga v zadnjih dneh krivično obsuli politični nasprotniki iz lastne stranke.

Hrvatski sabor. Zasedanje hrvatskega deželnega zbora je preloženo na negotov čas, predsednik je naznanil, da bo morda sklican zopet maja ali junija. Minolo zasedanje je trajalo 4 in pol meseca, ter je bilo vseh sej 65, v katerih je bilo 717 govorov. Sabor je rešil več nujnih predlogov, računski provizorij, proračun, zakon o zopetni ustanovi porote, zakon o čistosti volitev, zakon o izseljevanju, o neodvisnosti sodnikov, o tiskovni reformi i. t. d. Hrvatsko-srbska koalicija, ki je na vladi, je imela zadnji čas zelo težek položaj, in že se je zdelo, da propada njihov sistem. S pametnim ravnanjem se je obdržala na krmilu in si utrdila šanse med narodom.

Italija in Nemčija. Italijanski zunanji minister Tittoni se je sešel z nemškim kancelarjem Bülowom v Rapalu. Nemčija bi rada pridobila Italijo na svojo stran, da bi na mirovni konferenci v Haagu glasovali proti predlogu Anglije, naj države omeje svoje oboroževanje. Nemčija pa noče o tem nič slišati, in hoče tako pomnožiti svojo vojno mornarico, da bi se mogla kosati z Angleško. Mirovna kon-

peščeno grudo, videl je siv kameniti stolp. Vse se mu je zdelo neznan in mu vzbujalo strah.

Tu ni bilo grička, poraščenega z vresjem, ki bi mu žarel nasproti, nobena zelena bilka ni sijala na paši. Jesen je opustošila vse, bilke in stebila, ko je šla čez deželo.

Ali kralj je hrepenel po žareči rdečici, ostru črnini, ki se na zlato spreminja, in zdelo se mu je, da tu ni pravo mesto, da bi to našel.

Čim dalje je gledal stolp, tem jasneje mu je bilo, da je moral vzrasti iz pečevja.

Zdelo se mu je nemogoče, da bi ga na naveden način postavili ljudje. Hrib sam je nekoč hotel rasti kot raste gozd in trava iz zemlje, in tako je nastal stolp. In razumel je, zakaj mu je tako težko in tesno in grozno.

Ko je tako mislil na svojo kraljico, ki je tam vzrastla, se mu je zdelo, da mora biti podobna sirovo obdelanemu kamenitemu kipu, kot ga je videl nad durmi neke cerkve. Predstavljal si jo ni nič drugače kot nekako sivo postavo z dolgim, nepremakljivim obrazom in ploščatim telesom in z rokami in nogami, ki so bile dvakrat dalje in širje kot pri ostalih ljudeh.

„Ali to je moja usoda“, je mislil kralj in jezdil naprej. In prišel je že tako blizu broda,

ferenca v Haagu in postopanje Nemčije glede oboroževanja bode velike važnosti za nadaljni razvoj svetovne politike. Zjedinjene države ameriške bodo glasovale z Anglijo, istotako tudi Rusija in Francija. — Italijanski in nemški državnik sta se posvetovala tudi glede trozveze ter to baje iznova utrdila. O balkanskih stvareh, razmerah v Makedoniji sta prišla na čisto, da je najbolje, ako ostane vse pri starem . . .

Rusija. Političen umor. Pretečeni teden je bil umorjen v Moskvi eden najodličnejših naprednih ruskih publicistov dr. Jollos. Bil je kakor svoj čas Herzenstein napaden tudi on zavratno in ustreljen z revolverjem. Dobival je zadnji čas grozilna pisma, s pečatom mrtvaške glave. Njegov umor je izvršil nekdo izmed tolp črne stotnije, ki ubija svobodoljubne može z vednostjo ruske vlade.

Duma. Po Stolipinovi vladni izjavi je prišel v razpravo načrt kadetov, da se naj odpravijo takoj izvanredni sodi, ki jih je vpeljala vlada s posebno naredbo. Ta sodišča so že obsodila nebroj oseb na smrt brez zaslišanja in brez preiskavanja, na ta način je bilo že na Ruskem mnogo ljudi po nedolžnem usmrtenih. Duhovnik Tikvinski se je obrnil v svojem govoru do obeh škofov, ki sta bila izvoljena v dumo in ju rotil, naj se izrečeta proti smrtni obsodbi. Nato je vstal eden obeh škofov in je izjavil ob viharnem odobravanju, da obsoja vsak umor, tudi če ga stori vlada na zločincih. — Odpravo izjemnih sodišč je predlagal poslanec Gesen, ki dobiva že zato grozilna pisma s pečatom mrtvaške glave . . .

Štajersko.

Glavni zbor „Narodne stranke“ za Štajersko se je vršil dne 24. marca t. l. Na njem je zbor odobril tri doslej postavljene kandidate in določil za volilni okraj Maribor-desni breg Viktorja Glaserja, posestnika v Rušah pri Mariboru svojim kandidatom. Ostale kandidate se proglase v najkrajšem času. Tudi v mestni skupini Celje-Ormož postavi stranka vsekakor svojega kandidata, Ivana Rebeke, ključavničarskega mojstra v Celju. — Stranka upa največ na zmago v okraju Celje-Vransko, kjer kandidira Roblek, zelo priljubljen in naroden mož.

Župani gornjeradgonskega okraja so imeli 24. marca tajno posvetovanje, in je izmed 24 občin tega okraja, 15 zavednih slov. obč. predstojnikov, odposlalo energično zahtevo na pristojna mesta: da se volitve v okrajni zastop gornjeradgonski kmalu razpišejo, ker je volilna doba že davno potekla. Če bi pa vlada vkljub tej upravičeni zahtevi razpis volitev še dalje zadrževala, na ljubo našim propalim nemčurjem, se je med burnim odobravanjem soglasno sklenilo, poslužiti se vseh županom na razpolago danih sredstev napram vladi. — Mi zahtevamo

da je čuvaj na drugi strani rog vzdignil že k ustnom, da naznani njegov prihod, in da spuste viseči most in odpro vrata močnega stolpa.

Ali tedaj je kralj vzdignil glavo in ustavil konja. „Saj sem vendar še kralj“, je rekel, „in noben človek me ne more prisiliti, da bi storil nekaj, česar nočem.“ Nikdo na vsem svetu me ne more pregovoriti, da bi se srečal s tem kamenitim kipom. Saj moram vendar nekaj imeti od tega, da sem kralj.“

S tem je obrnil svojega konja in jezdil po istem potu nazaj, kakor je prišel. Jezdil je z viharno naglico, kot bi ga bilo groza, da ga ne ujamejo, in šele takrat je malo ustavil konja v diru, ko je došel v jelševo goščo na peščenih travnikih pod Jelenjakom.

Kraljica pa je morala v stolpu še dalje sedeti in žalovati in hrepeneti. A imela je nežna lica in kot ogenj rdeče ustnice, imela je valujoče, vranje-črne lase, z zlatom pretkane, imela je glas, čist kot petje in zvoneč smeh.

Ali kaj je to koristilo kralju? Jezdil je naprej, po ozki stezi med jelšami.

Selma Lagerlöf.

edinole pravico in ta se nam mora dati, če jo je sploh v Avstriji še kaj!

Malo statistike. V občini Trbovlje je za prihodnje državnozbornske volitve do 2500 volilcev. V Mariboru je po magistratnem volilnem imeniku 4491 volilcev, v Ptujju je 642 volilcev.

V Mariboru so ustanovili Slovenci svojega „Sokola“, h kateremu je že pristopilo okoli 40 izvršujočih članov. Novo društvo postane lahko velikega pomena za slovensko narodnost v Mariboru in okolici, bojimo se pa, da bo novi „Sokol“ živetaril, ker iz Maribora ne pride zlepa kaj veselega.

Iz ptujske okolice. Tukaj so se ustanovile štiri posojilnice in sicer pri Sv. Barbari v Halozah, Sv. Lovrencu v Slov. goricah, Sv. Marjeti pod Ptujem in Sv. Marku niže Ptujja. Po zaslugi za slov. narod delujočega nekega Žmavca so se vse štiri pridružile nemškemu „Verbandu“ v Gradcu mesto naši domači „Zadružni zvezi.“ Obžalujemo, da so se mu tamošnji rojaki vsedli na nemške limanice!

V Vukovskem dolu blizu Maribora je pri volitvah 18. t. m. zopet zmagala nemčursko-liberalna stranka. Po uradnem ljudskem štetju pa ni v občini — nobenega Nemca. Kako je vendar to, da priznavajo ti nemčurji pred ljudstvom naravnost svojo liberalnost in jih to vendar voli? In kako je to, da recimo, pri štajercijanskem gibanju „liberalnost“ še bolj vleče kot nemštvo? Ta dogodek pa zopet dokazuje, da je slovensko-klerikalna politika naši narodnosti zlasti v mariborski okolici zelo nevarna, ker je dovolj takih volilcev, ki rajše volijo nemčurja kot klerikalca.

Slovenski slikar Zabota je začel sodelovati pri ilustracijskem delu „Zlate Prage.“ Ta prvi češki ilustrirani list je že prinesel v zadnji številki njegovo sliko „Večerna nalada,“ ki je zelo zanimiva, le v tonu pomanjkljiva. Razstavil je tudi v dunajskem Künstlerhausu več slik, ki jih listi hvalijo. Slikar Zabota je rodom iz slovenske Štajerske.

Trboveljska premogarska družba je imela lani kosmatega dobička 2,792.616 kron, za 89.544 kron manj nego predlanskim, čistega dobička 648.546 kron, dividende je plačala 8 kron.

Koroško.

Slovenski koroški kandidatje. V četrtek, dne 4. aprila se je vršil v Celovcu občni zbor „Kat. političnega in gospodarskega društva“ za koroške Slovence. Na tem zboru so se postavili kandidatje za vse okraje, kjer žive Slovenci na Koroškem. Udeležba je bila obilna, zanimanje vsestransko. Zborovalci se nadejajo, da prodre Grafenauer.

Nemška kršč.-socialistična stranka je na svojem shodu v Volšperku obsojala delovanje nemške nacionalne stranke, ki je vzrok, da so Slovenci in Nemei na Koroškem združeni v en volilni okraj. Radi tega so se kršč. socialisti pobotali s Slovenci, da bodo vsi volili istega kandidata.

Volitve v Bilčovsi. Pri volitvah za občini Bilčovsi in Gornjo Vesco je bila udeležba slaba. Bilo ni nikakega volilnega boja, in so med odborniki poleg odločnih Slovencev tudi taki, ki bi bili raje Nemei, kot pa Slovenci.

Kamen. V nedeljo dne 10. marca se je ustanovila v Kamnu podružnica „südmarke.“ Boter in obenem njen oče je velikovski trgovec K a n d u t, človek, ki živi od slovenskih k m e t o v. Tu se je zopet pokazalo, da so ravno tisti, katere krmi slovenski kmet s svojimi krvavo prisluženimi denarji, njegovi najhujši sovražniki! Kaj bi bilo, ko bi se slovenski kmetje toliko spametovali in bi takim pijavkam enkrat za vselej obrnili hrbet!

Primorsko.

Slovenske kandidature v Trstu. V slovenskem okraju tržaška okolica kandidira politično društvo „Edinost“ dr. O. Rybařa. V Trstu samem kandidira dr. A. Gregorin. — Socialno demokratska stranka kandidira v okolici Jernejčiča.

Uradniške kandidature. Na Goriškem je klerikalna stranka proglasila te-le kandidate: Za sodni okraj goriški Josip Fon, c. kr. sodni tajnik v Gorici, za sodne okraje Ajdovščina-Komen-Sežana dr. P. Laharnar, c. kr. vladni svetnik v Černovicah, za okrajno glavarstvo v Tolminu in sodni okraj Kanal dr. A. Gregorčič, c. kr. prof. bogoslovja v Gorici. — Trije kandidatje klerikalne stranke, in vsi trije so c. kr. uradniki; Narodno-napredna stranka je postavila na Krasu protikandidata dr. Laharnarju v osebi Alojzija Štrekeljna, deželnega kmetijskega učitelja, in v goriški okolici meni kandidirati nekega sodnega tajnika Gabrijelčiča iz Trsta. — Torej same uradniške kandidature! Zares je neumljivo, zakaj silijo neodvisni volilci pod varuštvo cesarsko kraljevo! Nikoli niso uradniki popolnoma neodvisni od vlade, ker jim tiči že v krvi ponižna pokorščina napram birokraciji. Slovenci pa potrebujemo kremenitih značajev, ki ne bi na prvi prijazen pogled ali migljaj parirali. Uradniški poslanci ne morejo nikdar biti odločni in jekleni narodni konzuli, preveč je v njih robske krvi. Čudimo se Goričanom.

Tržaški deželni zbor. Dne 26. t. m. so v tržaškem deželnem zboru sklepali o novem tržaškem mestnem statutu. Ker so Italijani odbili vse preminjevalne predloge s slovenske strani, so slovenski poslanci zapustili dvorano, vsled česar je bila seja nesklepčna. — Dne 28. marca je bila reforma mestnega statuta sprejeta v tretjem branju.

Jugoslovanska socialna demokracija v Trstu je sklenila z italijansko kamoro in iredento volilen kompromis za letošnje državnozbornske volitve. Slovenska stranka v Trstu je prva poskušala skleniti sporazumljenje z jugoslovanskimi socialnimi demokrati, da bi ti podpirali slovenskega kandidata v tržaški okolici, a zato bi se Slovenci zavzeli zanje v Trstu. To ponudbo so odbili in se zvezali z italijansko kapitalistično in židovsko stranko proti slovenskemu narodu-proletareu. Tako si predstavljajo sociji delovanje za Zjedinjeno Slovenijo.

Kranjsko.

Shod socialnih demokratov v Ljubljani. Na velikonočni pondeljek je imela ljubljanska socialna demokracija v „Mestnem domu“ svoj volilni shod, na katerem so se predstavili trije državnozbornski kandidatje te stranke, Dvorana je bila natlačeno polna, bilo je do 1200 poslušalcev. Prvi govornik, dr. D e r m o t a, je povdarjal, da je volilna reforma in z njo novo politično življenje presenetilo predvsem slovenskega političnega filistra, kateremu ne gre v glavo, da bi imeli vsi enake pravice, ki se mu neče dela in ki mu tudi ni prav, če hočejo delati drugi. Z demokratiziranjem se je pričelo v Avstriji od zgoraj dol, doslej brezpravni sloji morajo skrbeti, da se demokratizira tudi dežela in občina. Za bližnje občinske volitve v ljubljanski mestni svet postavi socialna demokracija svoja dva kandidata in ju hoče izvoliti ne potom kompromisa, temveč z lastno močjo. — Viharno pozdravljen je nastopil Iv. C a n k a r, njegov govor ni bil enoten, a efekten, zasoljen s perečimi dvitipi. Ožigosal je naše politične stranke in omenjal žalostno kulturno stanje svoje domovine, kjer vsak rudar več zasluži kot pa pisatelj. Naglaševal je, da v programu socialne demokracije stoji narodna avtonomija, in da je torej socialna demokracija edina slovenska stranka, ki stremi za zjedinjeno Slovenijo. Etbin Kristan je v temperamentnem govoru pojasnjeval sedanji politični položaj in pozivljaj sodruge, naj složno nastopijo za svoje kandidate. Stranka noče pri volitvah prešteti svojih glasov, temveč hoče zmagati. — Kandidaturi E. Kristana in dr. Dermote za ljubljanski občinski svet sta bili soglasno vsprejeti, Slednjič je tajnik Koemur naznanil, da bo s 5. aprilom naprej za čas volilnega boja izhajalo strankino glasilo „Rdeči prapor“ kot dnevnik.

Jugoslovanska socialna demokracija je našla zlasti na Kranjskem jako ugodna tla za širjenje svojega programa, in to zlasti zategadelj, ker se dosedanji vladajoči stranki nista

brigali za delavski stan in se omejevali večinomoma na načelne boje svojih frazastih programov ali pa na slepljenje svojih pristašev. Socialna demokracija se redi od napak in grehov meščanskih strank, in pri nas so za njo tla dobro pognojena. Zato poslušajo množice na shodih socialno demokratske kandidate kot svoje proroke in zaverovane so vanje, kot bi jim oznanjali edino zveličavni evangelij. Naivni verniki slušajo govornike, kot bi jim peli angeleci. Socialna demokracija je pri nas še nepopisan list, zaupanje nedolžnih poslušalcev vanjo je veliko in neomejeno. Ako bo znala ta stranka modro izrabiti svoj srečni položaj, se ji odpira tudi na Slovenskem prihodnost. Seveda — dokler se ne razgrnejo zaves, in ne bo pelin zagrenil sladkih obljub. Ljubljanski mandat se nagiblje na njihovo stran...

Ivan Hribar je torej kandidat napredne Ljubljane. Stopil je v politično areno in zdaj mu je prestatí boj z nasprotnima kandidatoma.

Poslano. Poročilo o ponujani kandidaturi dr. Ravniharju od strani ljubljanskega župana ni bila zgolj časnikarska kombinacija. Da bi župan Hribar v lastni osebi prinesel svoj prispevek za javno ljudsko knjižnico g. Ravniharju in ga samo zato prišel obiskat, je predemokratsko za g. župana. In o stvari se je govorilo javno in tudi pisalo. Vox populi —

Ribniška komedija. V okraju Ribnica-Vel. Lašče, kjer je klerikalna S. L. S. postavila učitelja Jakliča za državnozbornskega kandidata, se je ljudstvo uprlo klerikalnemu kolovodji Šušteršiču. Na volilnem shodu v Ribnici na cvetno nedeljo so vsi volilci vstali odločno zoper Jakličevo, od Šušteršiča jim vsiljeno kandidaturu in so zahtevali kaplana Skubica za svojega kandidata. Te dve klerikalni luči sta si pač čisto enaki, in boj ribniških volilcev je boj v kozarcu mlakuže. Ubogo ljudstvo, ki ne vidi više kot v obraz kranjskega kaplana! — V tem okraju namerava kandidirati novoustanovljena „Gospodarska stranka“ ribniškega župana, zdravnika dr. Schiffrerja.

Družba sv. Cirila in Metoda. Vsled nespretnega in s slovenskega gospodarskega stališča obsodbe vrednega vodstva naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda, ki podpira pri svojih naročilih nemške tvrdke, so slovenski listi vseh strank zadnji čas ostro napadali družbin odbor. Zdaj se je pojavila v odboru kriza. Pri zadnji vodstveni seji se je pojavil razpor, prvomestnik Tomo Zupan je odstopil od predsedstva. Naj se razbistri položaj; odbora, kjer niso imeli pojma o slovenski doslednosti in zaveznosti, ne maramo. V družbi vlada mrtvilo, kje je napredek!

Ljudska knjižnica v Ljubljani. Društvu „Prosveta“ gre v prvi vrsti zasluga, da so se zadnji čas začele po Slovenskem ustanavljati ljudske knjižnice, ki povsod izvrstno uspevajo. Početkom maja se odprla tudi v Ljubljani javna ljudska knjižnica in čitalnica, in sicer na Pogacarjevem trgu, v prostorih palače meščanske imovine, kjer se nahaja sedaj internacionalna panorama. Ureditev in vzdrževanje knjižnice so prevzela društva „Prosveta“, „Akademija“ in „Ljubljanski Sokol“, mestna občina pa je dovolila primeren letni prispevek. Župan Iv. Hribar je za ustanovitev te knjižnice omenjenim društvom naklonil znatni prispevek 2000 kron.

Knjižnica rajnega Iv. Vesela, trnovskega dekana, ki jo je podedovala družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, se bode sedaj v prid družbi podrobno prodala. Krasna knjižnica obsega nad 1100 knjig v ok. 1500 zvezkih iz vseh strok vesoljnega znanja. Posebno opozarjamo knjigoljube, bralna društva, čitalnice in ljudske knjižnice na bogato izbiro leposlovnih, zabavnih in poučnih knjig. Imenik s cenami izide v kratkem in se bo razposlal raznim kupcem le na zahtevo, ako se po dopisnici oglase pod naslovom: Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani (Narodni dom.)

Slovensko gledališče na gostovanju. Slovenski operni solisti in zbor so nastopili na velikonočni pondeljek umetniško gostovanje po hrvatskih mestih. Na repertoarju imajo 6 oper. Najprej so obiskali Varaždin, kjer so bili takoj

razprodani sedeži za vseh šest večerov. Dne 15. aprila pride slovenska opera v Karlovec. — Slovenska drama pojde v soboto, dne 6. aprila gostovat v Gorico, kjer bo v „Trgovskem domu“ priredila troje predstav.

O socijalno-demokratskih shodih po deželi krožijo po listih razne zanimive vesti. Gorenjski kandidat Dr. Dermota si ni upal svoje kandidature dati v Radoljici na glasovanje, kjer je imel sila buren shod. Bolje se mu je godilo na Jesenicah, vsaj „Rdeči prapor“ piše o njegovem velikem vspehu in pristavlja: „Izvrševalnemu odboru prihajajo prošnje za priredbo shodov celo iz takih vasi, ki se jih je do zadnjega časa smatralo za nepremagljive postojanke rimskega klerikalizma. Le žal, da organizacija v Ljubljani nima na razpolago toliko poročevalcev, da bi zamogla vstreti željam vseh. Storila pa bo vse, kar je v njenih močeh, da bo popravila vsaj to, kar so zamudili liberalci. In ravno v tem času se kaže, kaj bi se zlasti na Gorenjskem dalo storiti, če bi naša liberalna stranka ne bila tako brezmejno lena in nedelavna. Kadar bo status zaupnikov docela organizovan, šli bomo v zadnjo gorsko vas, da revolucioniramo kmete in pripravimo tla socijalnodemokratski ideji!“ — Bože mili, kako neki mislijo prikrojiti rdeči možje svoj program agrarnim interesom! Zakaj slepiti se ne bo vedno dalo, in stranka menda ne misli zadovoljiti se z enodnevnimi uspehi! — In iz Podboršta pri Črnučah — dopis v „Rd. praporju“: „Torej kdo je za Petriča (socij. demokrat. kandidat)? Kakor bi elektrika šinila med zborovalce, dvigne se nad 200 rok, poslopje pa se je kar treslo klicev: Živel naš kandidat Petrič! — Na dan 14. maja bodo Črnuče in sosednji kraji rdeči!“

Državni uradniki, profesorji in učitelji dobe s 1. aprilom t. l. nekaj zboljšano plačo. Ali ne bi bilo umestno, da bi se mi spomnili pri prejetju ob tej priliki naše prekristne družbe sv. Cirila in Metoda in darovali vsak po eno, ali kdor more tudi po dve kroni? — Posnemajmo vrle brate Čeha, ki pri vsaki taki priliki mislijo na svojo šolsko družbo.

Slovenci v Zagrebu. V Zagrebu je okoli 6000 Slovencev, in ti so se odločili, da si osnujejo lastno pevsko društvo „Lipa.“ Namenu društva bode, delati na to, da se sklenejo ožje bratske vezi med Slovenci in Hrvatji, kot to dela tudi hrvatsko društvo „Kolo“ v Ljubljani. Prvzaprav pa sta obe ti društvi nepotrebni, „Kolo“ v Ljubljani in „Lipa“ v Zagrebu. Ljubljanski Hrvatje morejo biti članje slovenskih pevskih društev, a zagrebški Slovenci bi isto tako mogli biti članje hrvatskih društev.

Nemškutarski učitelj Krall v Dragi na Kočevskem je po poročilu v „Sl. N.“ nahujskal kočevarsko šolsko mladino, naj pretepe slovensko, isto šolo obiskujočo deca. Prinesli so seboj palice, na katerih so bile zasajene železne kljuge in so padli s temi iz šole grede po slovenskih dečkih. Morali so odrasli poseči vmes, da so napravili mir.

Bismarek za reklamo! V koliko je razširjena slovenska narodna zavest po najbližnji ljubljanski okolici, ki jo je klerikalizem silno korumpiral, in kako je naš politični strankarski boj vzela narodu na Kranjskem vsak smisel za narodnost, kaže na drastičen način slučaj Čoketovega Bismarcka. — „Slov. Narod“ je pred kratkim ožigosal krčmarja Čoketa iz Črnuč in ga opominjal, naj ne izziva slovenskih gostov z Bismarkovo podobo na steni, ker bi mu drugače znali gostje izostati. Krčmar pa se baha sedaj, da ima Bismarcka za reklamo! — Toliko spoštovanja ima mož do svojih slovenskih gostov in toliko narodne zavesti! Slučaj je samnasebi sicer malenkosten, a zelo značilen za politično in narodno vzgojo našega ljudstva.

Od upravnistva. Zadnji čas se pogosto ponavljajo slučajji, da nam je vrnjen list, češ, da ga naslovljenec ne sprejme. — V nekaj dneh nato pa prejme upravnistvo od tistega naročnika reklamacijo. Da bo mogoče stvar dognati in zaslediti nepoklicano osebo, ki ima

tu svoje roke vmes, prosimo cenj. naročnike, da nam blagovolijo takoj sporočiti, ako bi jim ne bil list redno dostavljen. Storit ćemo nato primerne korake pri poštni upravi.

Raznoterosti.

Kmetje in socijalna demokracija na Češkem so v najhujšem boju. Agrarna stranka širi v velikih množinah brošure, v katerih je dokazano z izreki socijal-demokratskih voditeljev, da dela socijalna demokracija na uničenje kmečkih posestev.

Nemški „Schulverein“ je imel leta 1906 vseh dohodkov K 500.317.25. Doneski članov so se povišali za K 25.407.92, daril za 68.488.71. V petih tednih je prodalo društvo 350.000 svojih kolekov. To je visoko število, posebno ako pomislimo, da jih ni prodajalo na Češkem, ker imajo tam itak Nemci svoj posebni narodni kolek. Številke veliko govore!

Prebivalstvo Japonske. Splošno trdijo po časnikih in knjigah, da ima Japonsko za svoje prebivalstvo premalo prostora ter da je Japonska v bojih z Rusijo hotela zadostiti le naravni potrebi po povečanju ozemlja. Tudi izseljivanja Japoncev v Avstralijo, na otoke v Vel. oceanu in v Ameriko navidez potrjuje zgornje mnenje. Prof. Gonnard dokazuje pa v „Tour du Monde,“ da je to le izmišljena trditev brez dokazov. L. 1901 je imelo japonsko cesarstvo 47.608.875 prebivalcev, torej več kot Francija ali Italija, Anglija ali Avstro-Ogerska, toda manj nego Nemčija. Če izračunamo gostoto prebivalstva v teh deželah, pride na Japonskem na vsak kvadr. kilometer po 113 prebivalcev, dočim jih pride v Avstro-Ogrski 72, v Franciji 73 in v Nemčiji 104. V Italiji pride na km² 115, na Angleškem 132, na Nizozemskem 162, v Belgiji pa celo 234 ljudi. Ugovarjalo bi se morda, da Japonsko ne more rediti toliko število prebivalstva kot Italija, vendar to nikakor ne velja, ker naravni zakladi na Japonskem še davno niso popolnoma izrabljeni niti dvignjeni. Tudi ne množi se prebivalstvo tako hitro kot bi se mislilo. Na tisoč prebivalcev pride na Japonskem 29 porodov na leto, dočim jih pride na Angleškem 30, na Nemškem v Avstriji in Italiji pa 37, na Ruskem celo nad 48 porodov na 1000 prebivalcev. Odkar so se začeli Japonci evropski kulturi približevati, pa je število porodov celo padlo. Iz vsega tega je jasno, da lahko zadošča japonsko ozemlje že dolgo časa za potrebe japonskega prebivalstva. Tako prof. Gonnard. Znamenito je zlasti dejstvo, da je na Ruskem celih 20 porodov na 1000 preb. več nego na Japonskem, dasi je rusko preprosto prebivalstvo v dosti slabejših gmotnih razmerah kot japonsko; zlasti je še Japonska obdana krog in krog z morjem. To dejstvo dokazuje neovrgljivo silo in življensko moč ruskega plemena, ki bi se razvila do sijajne veličine, če bi se mu dali vsi pogoji za razvoj, ki na eni strani tišči k tlom nerazumljivo kratkovidna in sebična birokracija, v kateri je mnogo nemških elementov, na drugi pa sedaj onemogočuje velikansko revolucionarno gibanje, v katerem se poslužujejo različni lopovi opravičene ljudske nevolje v svoje namene, da so vstali veliki duhovi (n. pr. Sienkiewicz) proti revoluciji ravno tako kot proti birokraciji. Gonnardova študija pa dokazuje tudi, da niso imeli tisti, ki so se postavljali za časa rusko-japonske vojske na stran Japoncev, čisto prav, ker tudi Japonci so zasledovali v prvi vrsti imperijalistično politiko ter hoteli doseči nadvlado rmenega plemena v Aziji. Tudi v Ameriko so začeli v zadnjem času raztegnati sinovi vzhajajočega solnea svoje roke, toda tu se je začasno pojavilo močno gibanje proti njim, ki zasledujejo grabežljivo politiko imperijalizma.

Gospodarstvo.

Poljedelska država. Danska je država, v kateri vladajo poljedelci. Ta država je danes izmed najbogatejših in najsrečnejših v Evropi. Iz ljudske šole pride vsak poljedelec na kmetijsko šolo, in ko tu izvrši svoje nauke, se vrne

na dom, da dela na svojem posestvu. Danska ima nebroj kmetijskih šol in vse so dobro urejene in izvrstno preskrbljene. Vsako leto pride iz teh šol nad 3000 izučenih poljedelskih delavcev. Posestva se obdelujejo po pravilih umnega gospodarstva. Ti poljedelci so najupljivnejše osebe v državi in tvorijo večino v državnem zboru, kjer sklepajo zakone v prid delavstva in poljedelstva.

Nova knjiga. — O prvinah in spojinah. Osnovni nauki iz kemije, rudninoznanstva in hriboznanstva. S posebnim ozirom na hranitbo pitomih rastlin spisal Frančišek Štupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ljubljana. Natisnila „Učiteljska tiskarna.“ 37 podob. 144 strani. Že zdavnaj se je v kmetijsko-strokovni literaturi živo čutila potreba po knjigi, ki bi kmetovalcem podajala vsaj najvažnejše nauke iz kemije. Kmetijski pouk, in sicer usten, v časopisih in v knjigah, se je zadnji čas tako lepo razvil in je obrodil toliko sadu, da vedoželjni kmetovalci z veseljem sežejo po poučnih strokovnih spisih, če jih le morejo dobiti. Pogosto pa se čujejo tožbe, in tudi časopisi so pisali o tem, kako jako se čuti nedostajanje sicer poljudne, a vendar toliko temeljite knjige o kmetijski kemiji, da bi se kmetovalec mogel iz nje naučiti vsaj temeljnih pojmov. Zgoraj omenjena knjiga je odpomogla temu nedostatku. Knjiga sicer ni obširna, vendar obseza vse, kar je kmetovalcu treba vedeti, posebno rastlinske hrane. V uvodu knjiga čitatelja uvaja v pouk. Kaže mu prirodo v vsi raznovrstnosti, navaja prirodne sile ter razmotriva telesa, jih rastavlja in sestavlja, da pojasnjuje bistvo kemijskega pouka. Tako pripravljen čitatelj v naslednjem delu spoznava 14 najvažnejših prvin in nekoliko spojin, ki jih delajo te prvine ter so za kmetijstvo večjega ali manjšega pomena. Zadnji del pojasnjuje organske spojine. Da je mogoče dobiti vsaj nekoliko pregleda čez to snov ter jo spoznavati tudi v notranjosti, je bilo treba privzeti nekaj spojin, ki bi s strogo kmetijskega stališča mogle izostati, a so sicer važne za življenje. Iz tega je razvidno, da bo knjiga koristila onim kmetovalcem, ki so spoznali, da dandanes ne zadošča, da bi bil kmetovalec samo delavec, marveč mora biti preudaren gospodar, ki se ne zadovoljuje s tem, da bi videl le posledice, ampak hoče poznati tudi vzroke; služila bo pa tudi učiteljem, ki poučujejo kmetijstvo, in učencem kmetijskih šol. Knjiga se dobiva v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani, Gradišče št. 4, ter stane v tiskarni 1 K 50 h, po pošti pa 1 K 66 h.

Prosveta.

Kritično pismo. (Iz Gorice).

Dr. Ivo Šorli: Pot za razpotjem. Roman. (Konec.)

Najnesrečnejši značaj je revni kaplan Ribnik. Cerkevna oblast ga pošlje v samotne gore na nepristopnega župnika. Zakaj in čemu, se nam prvzaprav ne pove. Le na kratko se omeni, da bi bil njegov glavni namen ustanoviti izobraževalno društvo ter prirejati shode. V kaki smeri, v kakem smislu, ostaja nepojasnjeno. Kaplan Ribnik ima, ko pride na Poljane, 26 let. Ko je bil stopil v semenišče, po flirtu z razposajenimi, sprijenimi Tržačankami, se po vrsti zaljubi enkrat v sestro, potem v mlajšo in nazadnje tudi v njih „mama.“ Ta razvrat na sebi ga ni še izkuriral. Šele takrat, ko ga mlajša sestra vrže prav pošteno na cesto, ko se ji vsiljuje, zagnusi se mu in sedaj kar naravnost vse življenje. Ni imel sam toliko duševne moči, da bi se mu zastudilo spolno občevanje s celo družino, da bi ga ta gorostasen greh privedel do spoznanja; ne, treba je bilo, da se ga je deklet otreslo, kakor nadležnega mladiča. Šele to ga poniža ter spravi pred semeniška vrata. Komaj pa čez nekaj pride v roke razvratni ženi, ki je toliko drzna, da ide preko vseh konvencionalnih vezi, ženi, ki mu je teta po krvi, pa brez pravega duševnega boja podleže. Zopet se ženska mačka igra z miško kakor hoče. Štiri leta semenišča in enoletna dušna paša so šla preko tega človeka brez sledu! Kakor avtomat se vede pred sodnikovo soprogo, svojo teto in zardeva in bije mu srce kakor dečku, pri ka-

terem se oglašja prvi spolni giblje. In zopet ga ne prebudi in prevede do spoznanja velikost greha. Še-le ko ga razvratna žena baene od sebe, še-le takrat zopet ponižen pride do pravega spoznanja in išče tolažbe v mistični molitvi, vidi odrešenje v križu Kristusa. Ni mu treba nič drugega, nego mistično moliti, ne da bi razumel sebe in svet. In kje je strma pot, pot za razpotjem?

Šorli prisoja kaplanu Ribniku na str. 26 odločne in krepke poteze. Istočasno pa uteče župniku, ki si ga ogledava po daljnogledu, sodba „gizdalin.“ Ribnik je dejanski lahkoživec in površnež. Krepkih, odločnih potez v celem romanu nikjer nima. Strme poti, katero hoče slikati Šorli, ne najdemo nikjer pri kaplanu Ribniku. Ako zasluži roman „Pot za razpotjem“ svoje ime, bi to bilo, ako se ozremo na župnika Orla, tudi glede njega velja le z omejitvijo. Pri kaplanu pa ni nikjer „razpotja“ — ni nikjer nobene „poti“ — nikjer nikakega boja v sebi, nikjer krepke volje in spoznanja in nikjer nikakega ujedinjenja.

Izven štirih glavnih oseb imamo duhovnega kričača Pasarja, kakor jih danes slovenska javnost šteje na stotine in stotine, ki sploh ne iščejo ne strme poti ni ujedinjenja, ki nikdar niso stali pred razpotjem semeniških vrat, ki sploh nimajo nikake poti potem ko oblečejo črni talar, ki edino le iščejo hruma in šuma, da zamaše svojo vest s tem, da se izdajajo za krščanske socialiste, da motijo kmetškemu ljudstvu gorski mir, da kale neizprijeni značaj našega ljudstva, ne vedo pa, kam in zakaj, ampak povsod le rušijo in ne zidajo notranjega moralnega življenja, so edino-le trivijalni agitatorji za klerikalno nadvlado nad ljudstvom.

Ko se duhovni inteligent zavoda oklepa črne sukne in vendar hoče živeti, išče v krščansko-socialni agitaciji edini cilj svojega življenja. Čuti v sebi nizkost motivov, ki so ga spravili v semenišče, da ni imel poguma izživeti se, ni imel poguma ob skorji suhega kruha priboriti si sam bodočnost iz podlega strahu pred stradanjem in bornim dijaškim življenjem. — Šel je v semenišče, da bo tam preskrbljen. Zaničevanje samega sebe po končanem semenišču je plod onega nepremišljenega koraka. Ne vem, koliko bi našli naših slovenskih duhovnikov, ki so stopili v semenišče iz ljubezni do ljudstva, zato, da se tam pripravi ljažo za učitelje tega našega ubogega zapuščenega slovenskega rodu. Niso si v svesti, kaj je prosveta in napredek. Zato pa tudi nimamo župnikov Orlov, takih, kakor bi jih hotel Šorli. Imamo same Posarje, same Ribnike in same dekane. V teh treh osehah nam roman „Pot za razpotjem“ zopet le konstatira žalosten fakt, naše posestno stanje na duhovni inteligenci. Šorli pa nam v romanu ni navedel, kje iskati izhoda. Šorli sploh nikjer ne pride do sklepa, prepušča ga povsod le bralcu. Težko pa je sklepati bralcu, ako nima lastnih misli. — Zaradi tega roman „Pot za razpotjem“ ni ne za mladino ne za širše sloje, temveč je le za one, ki znajo kritično čitati. Glavna krivda avtorjeva je, da se ni zamislil, da ni svojega dela izpilil, ni izluščil protislovij in nelogičnosti, ki tolikokrat motijo čitatelja.

Da Šorli ni natančneje pregledal svojega dela, kaže tudi marsikateri izraz, ki se kar tako mehanično ponavlja. Tako se n. pr. vrača karakteristična poteza v značaju, da se oseba po kakem govoru ali dejanju „ponosno zravna,“ pri vseh štirih glavnih osehah. Sem in tje se nahajajo naivnosti v govoru, ki izvirajo le iz površnosti.

Dasi je dr. Šorli sin soške doline, vendar bobika sem in tje. Sočani v govoru med seboj se prav skrbno ogibljejo iz nemščine izposojenga „bo“. Naravnost značilno je, da tolminska dekleta, kedar govore med seboj, perfekt in imperfekt prav uzorno razločujejo; kedar pa govore z gosposkim človekom, bobikajo. Med seboj pravijo: ponesem, mu porečem, pojdem, pridem, ako pa govore z gosposkim človekom, pa tudi one govore: bom rekla, bom prinesla, bom šla, bom prišla. V tem obnašanju priprostih kmečkih deklet vidim pravo ironijo na naše filologe, ki sko-

lastično zagovarjajo bobikanje trdeč, da je pravi jezik le oni, ki se dejanski po velikem številu med nami govori. In vendar moramo enkrat priti do sklepa, ali naj očistimo svoj jezik po vzgledu priprostega ljudstva, kjer je jezik še čist ohranjen, v zmislu drugih pristnih slovenskih jezikov in staroslovenščine, ali pa naj iz komoditete hodimo za vsakdanjimi ljudmi in germanizatorično solo.

V Gorici 12. II. 1907.

Socijalno gibanje.

Industrija pa znanost v Nemčiji in Anglija. Anglija je dolgo prekašala v industriji vso Evropo in tudi Ameriko. Angleško jeklo, angleški stroji, angleško sukno so veljali na evropskem kontinentu za neprekosljive; kar se tiče drznih tehniških konstrukcij in iznajdljivosti so se smejali angleški inženjerji ostalim evropskim konstrukterjem. Angleži so bili v prvi vrsti praktiki, vsak višji tehniški predstojnik se je vežbal sam ne le v šoli nego tudi v delavnici kot navaden delavec. Vsled tega so bili vsi angleški izdelki tako solidni in so zadovoljali vsem praktičnim potrebam. Nemci so dolgo časa zaman poskušali tekmovati z angleško industrijo, v teku zadnjih dveh desetletij pa se je nemška industrija začela uspešno kosati z angleško ter jo je v poslednjem času v marsičem dosti nadkrilila. Vzrok je bil ta, da so mladi Nemci na tihoma preplavili Anglijo, vrinili se v fabrike ter si prilastili strokovne tajnosti angleške produkcije, vrinili so se pa tudi v kontorje ter izvedeli za svetovne trgovske zveze. — Za nekaj let so se vrnili domov in baš ta generacija je provzročila sijajen procvit nemškega dela. Združili pa so poleg prakse, ki so jo dobili na Angleškem, tudi teorijo, za katero so Nemci že rojeni, ki pa sama vendar ni peljala do uspehov, dokler ji ni dala praksa dosti opore.

Zanimiv je članek v londonski „Times,“ kjer raziskuje prof. S. P. Thompson vzroke, zakaj je industrija za izdelovanje barv, električna industrija in pa izdelovanje jekla v Nemčiji neprimerno višje razvito kot na Angleškem. — Thompson je prišel do zaključka, da je Nemčija na tem polju tako silno napredovala le vsled tega, ker sta tu znanost in praksa v neposrednem stiku. Prof. Thompson pravi, da je žalostno za narod, iz katerega so izšle najvažnejše iznajdbe, ker nima mož, ki bi znali rezultate znanosti vporabiti v praksi. Ravno v elektrotehniko se niso dosegli najsijajnejši in največji vspehi na Angleškem. Priznati je treba da so si inženirji in tehniki v Nemčiji pridobili za pomnožitev in oživitvorenje važnih panog obrta nepobitnih zaslug. Nemška socialna demokracija trdi, da je ves napredek, ki se je izvršil v industriji, edino le zasluga delavcev ter taji zasluge „industrijskih kapitanov“ in njihovih pomočnikov. Pozitivna resnica pa je, da se ima nemška industrija in ž njo nemško industrijno delavstvo neprimerno mnogo zahvaliti sodelovanju zastopnikov znanosti, vede in posedujočih slojev. Mnogo nasprotstev med deloda-

jalci in delojemalci bi bilo namah odstranjenih in nesporazumljenj rešenih, če ne bi socialno-demokratsko časopisje prikrivalo svojim čitateljem resnice.

Mlad zasebni uradnik, samec, se želi seznaniti z gospico od 18 do 24 let v svrhu ženitve. Resne ponudbe s sliko naj se pošiljajo do 15. aprila t.l. pod „Srečna bodočnost“ poste restante glav. pošta Ljubljana.

Pozor starši!

Dijaški dom v Ljubljani!

s šolskim letom 1907/8.

Podatki pod naslovom „Konvikt“ poste restante v Ljubljani.

Razumne žene

zahtevajo knjigo „Die Störungen der Periode“, spisal dr. med. Lewis. Vpslati je K 120, prospekt zastoj. Z. Piervas, Kalk 245 b. Köln a. Rh.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo. Hidravlične vidre in sesalke.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerja nasl.

Ljubljana

Slomšekove ulice 4.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, vežna vrata, obmejno omrežje, stolpni križi, balkoni, verande, štedilniki itd.

Z malo glavnico

se zasluži veliko denarja, ako se z mojimi (Ekstrakti) izdeluje žganje in likere na mrzli poti. Kdor z mojimi izvlečki (Ekstrakti) manipulira, mu jamčim za najboljši uspeh. Kdor se te izvrstne kupčije hoče vzdeležiti, naj pošlj. svoj natančni naslov pod imenom „Prva tovarniška tvrdka 80400“ na anončno ekspedicijo Ed. Braun, Dunaj, I., Rotenturmstrasse 9.

Tri goldinarje

velja poštni zabojček brutto 5 kilo (okoli 50 do 60 kosov) lepo sortirane **toaletnega mila (odpadkov)** z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim breskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna tvrdka!

H. Suttner urar Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža, preje v Kranju

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastoj in poštne prosto.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji
na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priloga se za dobavo železnine vse vrste,
zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-
delce, okove vse vrste za stavbe in po-
bištvo, traverze, cement itd. Opozorjava na
Hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga
Jos. Petričevih zvezkov

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobit
se
povsod

ZELODČNA TINKTURA

odvajalna
LEKARJA PICCOLI-JA
v LJUBLJANI

pospešuje prebavo in odpertje
telesa. Cenik brezplačno.

Ena stekleničica 20 vinarjev.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovar-
niške družbe
„UNION“
za izdelovanje
najboljših ur
v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport.
Ceniki zastoj in poštne prosti.
Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priloga:

Kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom (na
staro mero) K 3-20, s poštnino 10 v. več.

Kubična računica
(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga
ali hitri računar za trgovce z lesom, po
novi decimalni ali meterski meri. V pla-
tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priloga: drogve, kemikalije, ustne vode in
zobni prašek; redilne in posipalne moke za
otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-
fijske aparate in potrebščine, obvezila,
sredstva za desinfekcijo, paste in voske za
tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli
za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.
**Kupuje vsakovrstna zelišča (rože)
semena, korenine, cvetje, lubje itd.**

Jos. Rojina v Ljubljani
v Šelenburgovih ulicah št. 5

priloga

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priloga svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev
iz tiro. nepremocijivega lodna. Najsolid. postrežba.

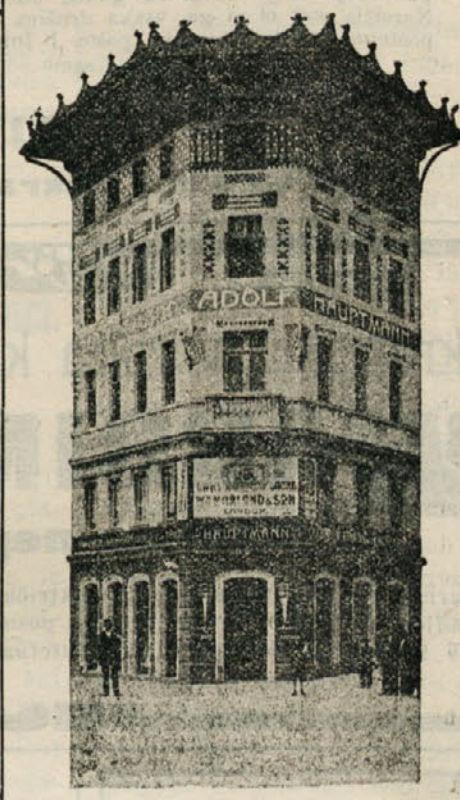
Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5
poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga
moških, ženskih in otročjih čevljev
iz najboljših tovarov, domačih in tujih.
Turistom priloga pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Prodaja na debelo.

Prodaja na drobno.

Ustanovljeno leta 1832.

Priznano najboljša oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo
vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z
jako majhno množino pobarvati veliko površino,
razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,
laka in steklarskega kleja.
Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Najcen. in najhitrejša voznja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyda“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhem d. Grosse“.

Prekomorska voznja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v LJUBLJANI edino le pri

Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštna, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor! Berite!

Krup vzhujajoče!

Namesto
18 K
samo
7 K

Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura
s 3 močnimi pokrovi, bogato gra-
virana, natančno tekoča, 3letno
jamstvo, proti povzetju
samo 7 kron

Tovarna za ure: Heinrich Weiss
Dunaj, XIV/3., Sechshauserstr. 5/7.

Velika zaloga zlatih in srebrnih žep-
nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih
optičnih predmetov. Zlatine in sre-
brnine. — Cene nizke.

Genovniki zastoj
in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, stidilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Priporočajte
povsod
„Naš List“

Izborna zaloga vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priloga

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah
(Kranjsko).

I poliflerska steklenica K 2.

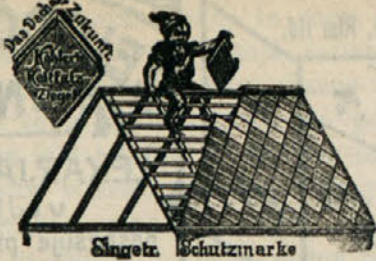
MALOKRVNE

nervozne
in bolehave osebe kakor tudi
slabotne otroke

Krepča edino le
ZELEZNATO VINO

LEKARNARJA
PICCOLI-JA v LJUBLJANI

6dlikovana
v Parizu s častnim
križcem, diplomo in
zlato medaljo.
Patentirana
v 30 državah.

Streha prihodnosti!
Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska
Praktična! **Lepa!**
Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

Samo 3 krone

stane dobra

električna žepna svetilka

la nadomestna baterija 80 vin.

Razpošilja po povzetju

Henrik Weiss • Dunaj

XIV./3, Sechshausstrasse 5/7.

**Steckenpferd-
Lilijino mlečno milo**

Bergmann- & Co., Draždane in Dečim ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic
navspešnejše izmed vseh medicinalnih mil zoper
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 3 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshausstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!!

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

**Edino pravi je le
Thierry-jev balzam**

z zeleno znamko z nuno.

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pisem zastoj in franko.

**Slovinci spominjajte se pod-
pornega društva za slovenske
visokošolce v Pragi!**

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. poštnih
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje

Ljubljana

Sv. Petra cesta 4.

Kranj

Glavni trg 192.

Novo mesto

Veliki trg 88.

Kočevje

Glavni trg 79.

Zaloga olja, šivanj in posameznih delov • Najboljše je najceneje

Popravila točno in poceni.

Stari stroji se zamenjajo.

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti
najboljše sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR št. 2**. Povzročča da
postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi.
Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznalnic. Stane
poštine prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se
samo od mene pod naslovom

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Rimska cesta 2.

Kišlerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi

piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare
klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasovanja in poprave se izvr-
šujejo točno in dobro. Soljne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

PFAFF šivalni stroji

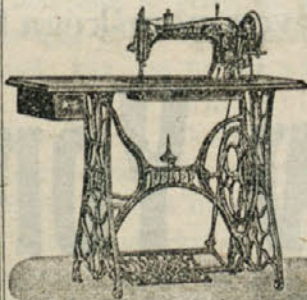
so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vezejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu.
56

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše
vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno
K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto na-
kubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se

franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti
povrnjeni poštnini.

Be nedikt Sachsel, Lobes 369, P. Pizen, Češko

Žene!

Zastajanje krvi itd. ozdravlja

P. Ziervas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245.

Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro po-
magalo.“ — (Prosi se povratne poštnine.)

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti
najboljše sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je
KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo
prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam
mnogo priznalnic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h,
2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Le „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!